Rhaglen Astudio Cyfnod Allweddol 4 Cymraeg

Llinyn: Llafaredd ar draws y cwricwlwm

Ystod o brofiadau

Dylid rhoi cyfleoedd i ddysgwyr:

- ymateb ar lafar i destunau di-dor a phytiog
- gwylio a chlywed gwahanol bobl yn siarad yn cynnwys pobl â thafodiaith wahanol ac ymateb i'r hyn a glywir ac a welir
- ymateb ar lafar i symbyliadau ac ysgogiadau gan gynnwys testunau ysgrifenedig a thestunau deinamig, *e.e. delweddau llonydd a symudol, darn o gerddoriaeth*
- cyfathrebu ar gyfer amrywiaeth o ddibenion a chyd-destunau, *e.e. holi, dadlau, trafod, dadansoddi, cyflwyno gwybodaeth, esbonio canlyniadau, archwilio, rhoi a dilyn cyfres o gyfarwyddiadau, cyflwyno profiadau personol a dychmygus, siarad yn fyrfyfyr a thechnegau drama*
- siarad a gwrando'n unigol, fesul pâr, mewn grwpiau ac fel aelod o ddosbarth
- defnyddio amrywiaeth o ddulliau i gyflwyno syniadau, gan gynnwys TGCh, *e.e. dulliau drama fel chwarae rôl, cynnal trafodaeth*
- cyflwyno, siarad a pherfformio gerbron amrywiaeth o gynulleidfaoedd gan gynnwys dysgwyr iau a hŷn, athrawon, cyfoedion ac oedolion cyfarwydd ac anghyfarwydd
- meithrin eu hyder wrth ddefnyddio'r iaith drwy dynnu ar eu gwybodaeth o'r Gymraeg, Saesneg ac ieithoedd eraill
- ymdrin â gweithgareddau y mae geiriau, eu tarddiad, eu hystyr, y rheswm dros eu dewis, a'u heffaith, yn ganolog
- defnyddio terminoleg sy'n addas i'r sefyllfa, *e.e. ieithwedd fathemategol, wyddonol neu gerddorol*
- cyfathrebu'n glir gan ynganu a goslefu'n briodol yn y Gymraeg
- siarad gan ddefnyddio iaith ffurfiol ac anffurfiol
- gwylio a gwrando ar amrywiaeth o symbyliadau gweledol ac ysgrifenedig, *e.e. testunau deinamig, podlediadau, perfformiadau theatrig a barddonol, siaradwyr gwadd, esboniadau a chyfarwyddiadau*, ac ymateb iddynt ar lafar
- defnyddio geirfa a therminoleg briodol i drafod, ystyried a gwerthuso eu gwaith hwy eu hunain a gwaith eraill, *e.e. gwaith awduron a chyfoedion, a thestunau deinamig.*

Allwedd

O fewn y tabl, bydd testun o'r FfLlRh yn ymddangos heb ei uwch-oleuo. Bydd testun o'r FfLlRh sydd wedi cael ei estyn neu sydd yn sgil newydd yn ymddangos wedi'i uwch-oleuo. Bydd y testun hefyd yn cael ei ddynodi gan yr eiconau canlynol.

Sgil estynedig ▲ **Sgil rhaglen astudio ❖**

D.S.

Er mwyn bod yn hygyrch ac yn ddarllenadwy, dyluniwyd y tablau hyn i'w hargraffu ar faint A3.

© Hawlfraint y Goron 2014
WG21273

Rhaglen Astudio Cyfnod Allweddol 4 Cymraeg

Llinyn: Llafaredd ar draws y cwricwlwm

Elfennau	Agweddau	Blwyddyn 10 **Mae dysgwyr yn gallu:**	Blwyddyn 11 **Mae dysgwyr yn gallu:**	Ymestyn **Mae dysgwyr yn gallu:**
Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau	**Siarad**	• cyflwyno syniadau a phynciau yn ôl gofynion gwahanol gynulleidfaoedd • siarad yn rhugl, gan ddefnyddio ystod o dechnegau, dywediadau ac ystumiau • defnyddio iaith ffurfiol mewn ystod o gyd-destunau • ymateb i adwaith y gwrandawyr ac addasu eu hiaith yn ôl y cyd-destun a'r diben • cyflwyno safbwynt gydag argyhoeddiad a chynnal y safbwynt hwnnw, gan ragweld safbwyntiau eraill ac ymateb iddynt, *e.e. mewn rôl neu drafodaeth* • defnyddio ystod o dreigladau'n gywir (treigladau meddal, trwynol a llaes) yn gywir yn eu cyd-destun	• cyflwyno syniadau a phynciau i gwrdd â gofynion gwahanol gynulleidfaoedd • siarad yn rhugl ac yn hyderus, gan ddefnyddio ystod o dechnegau, dywediadau ac ystumiau • defnyddio iaith ffurfiol mewn ystod eang o gyd-destunau • ymateb yn hyderus i adwaith y gwrandawyr gan addasu eu hiaith mewn amrywiaeth eang o gyd-destunau ac at ddibenion gwahanol • siarad gydag argyhoeddiad mewn ystod amrywiol o sefyllfaoedd a chyd-destunau i gwrdd â dibenion gwahanol • defnyddio ystod o dreigladau'n gywir (treigladau meddal, trwynol a llaes) yn gywir yn eu cyd-destun	• dewis arddulliau a chyweiriau addas wrth siarad • blaenoriaethu'r manylion hanfodol wrth esbonio pynciau cymhleth ac anodd • ysgogi, datblygu a chynnal trafodaeth grŵp, gan ddangos dealltwriaeth o syniadau cymhleth • bod yn hyblyg yn eu hymatebion i herio rhagdybiaethau a datblygu syniadau • siarad a gwrando'n hyderus mewn ystod o sefyllfaoedd ffurfiol ac anffurfiol.
	Gwrando	• ymateb i syniadau eraill mewn ffordd ystyriol, gan ofyn iddynt egluro eu hunain drwy ofyn cwestiynau priodol • gwrando ar bob math o wybodaeth a syniadau o wahanol safbwyntiau, gan nodi sut mae gwahanol siaradwyr yn cyflwyno safbwyntiau penodol	• ymateb yn hyderus ac yn sensitif i syniadau eraill mewn gwahanol sefyllfaoedd gan ystyried yr wybodaeth a'r syniadau dan sylw a gofyn cwestiynau perthnasol • gwrando ar ystod o wybodaeth a syniadau o wahanol safbwyntiau, gan nodi sut mae gwahanol siaradwyr yn cyflwyno safbwyntiau penodol	
	Cydweithio a thrafod	• addasu eu siarad mewn pob math o rolau, gan gynnwys sefyllfaoedd a chyd-destunau mwy ffurfiol, *e.e. siarad â chynulleidfaoedd mawr mewn trafodaeth ffurfiol* • defnyddio opsiynau a strategaethau amrywiol er mwyn galluogi'r grŵp i ddod i gonsensws.	• addasu sut maent yn siarad mewn pob math o rolau, gan gynnwys sefyllfaoedd a chyd-destunau mwy ffurfiol, *e.e. siarad â chynulleidfaoedd mwy mewn trafodaeth ffurfiol* • defnyddio opsiynau a strategaethau amrywiol er mwyn galluogi'r grŵp i ddod i gonsensws.	

© Hawlfraint y Goron 2014   WG21273

Rhaglen Astudio Cyfnod Allweddol 4 Cymraeg

Llinyn: Llafaredd ar draws y cwricwlwm

Elfennau	Agweddau	Blwyddyn 10 Mae dysgwyr yn gallu:	Blwyddyn 11 Mae dysgwyr yn gallu:	Ymestyn Mae dysgwyr yn gallu:
Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau	Siarad	• ymestyn eu hiaith lafar yn hyderus gan ddefnyddio ystod o batrymau cystrawennol, geirfa gyfoethog, fanwl-gywir (gan gynnwys terminoleg) a gwneud cyfraniadau sylweddol ac ystyrlon sy'n ennyn diddordeb y gwrandäwr ❖ • meithrin cywirdeb ac arddangos gafael dda iawn ar ffurfiau berfau (amser a pherson), rhedeg arddodiaid a defnyddio cenedl enwau'n gywir ❖ • strwythuro'u hiaith yn effeithiol gan ddefnyddio nodweddion di-eiriau yn ogystal â'r iaith lafar naturiol Gymraeg i gwrdd ag amrywiaeth o sefyllfaoedd a chyd-destunau ffurfiol ac anffurfiol ❖ • gwerthuso'u siarad eu hunain ac eraill gan ddefnyddio ac addasu'u hiaith lafar ar gyfer ystod eang o ddibenion a sefyllfaoedd (gan gynnwys gweithgareddau drama) ac ymestyn eu dealltwriaeth o sut y gellid gwella ❖ • trafod ac ymateb yn synhwyrol i bynciau a thestunau ysgrifenedig sy'n fwyfwy heriol gan ddatblygu a chefnogi eu syniadau gyda thystiolaeth bwrpasol. ❖	• ymestyn eu hiaith lafar yn hyderus gan ddefnyddio ystod o batrymau cystrawennol, geirfa gyfoethog, fanwl-gywir (gan gynnwys terminoleg) a gwneud cyfraniadau sylweddol ac ystyrlon sy'n ennyn diddordeb y gwrandäwr ❖ • meithrin cywirdeb ac arddangos gafael dda iawn ar ffurfiau berfau (amser a pherson), rhedeg arddodiaid a defnyddio cenedl enwau'n gywir ❖ • addasu'u hiaith yn effeithiol gan ddefnyddio nodweddion di-eiriau yn ogystal â'r iaith lafar naturiol Gymraeg i gwrdd ag ystod eang o sefyllfaoedd a chyd-destunau ffurfiol ac anffurfiol ❖ • gwerthuso'u siarad eu hunain ac eraill yn feirniadol gan esbonio sut y maent hwy a siaradwyr eraill yn addasu'u iaith lafar ar gyfer ystod o ddibenion a sefyllfaoedd penodol (gan gynnwys gweithgareddau drama) a chwilio am ffyrdd parhaus i wella'u llafaredd ❖ • ymateb i bynciau a thestunau ysgrifenedig sy'n fwyfwy heriol gan ddatblygu a chefnogi eu syniadau hwy eu hunain ac eraill drwy resymu, dadansoddi a cheisio eglurhad am ragdybiaethau eraill. ❖	• dewis arddulliau a chyweiriau priodol ac addas wrth ddefnyddio'r iaith lafar mewn amrywiaeth o sefyllfaoedd a chyd-destunau ffurfiol ac anffurfiol, gan ddangos cywirdeb ❖ • amrywio strwythurau brawddegau yn hyderus gan ddewis ystod eang o eirfa i fynegi gwybodaeth, syniadau, safbwyntiau a theimladau mewn modd sy'n cynnal diddordeb ❖ • dechrau a chynnal trafodaethau cymhleth ❖ • dangos sgiliau gwrando sensitif wrth ymateb i gyfraniadau pobl eraill gan gynnal a datblygu'r drafodaeth ❖ • adnabod ac ymateb i anghenion gwahanol rolau, boed y rheiny mewn lleoliadau ffurfiol, anffurfiol neu'n weithgareddau creadigol. ❖

© Hawlfraint y Goron 2014 WG21273

Rhaglen Astudio Cyfnod Allweddol 4 Cymraeg

Llinyn: Darllen ar draws y cwricwlwm

Ystod o brofiadau

Dylid rhoi cyfleoedd i ddysgwyr:

- ddatblygu'n ddarllenwyr brwdfrydig, annibynnol a meddylgar
- darllen fel unigolyn a chydag eraill, *e.e. darllen mewn parau, darllen mewn grŵp dan arweiniad, darllen ar y cyd, darllen yn annibynnol*
- profi amrywiaeth eang o destunau ac ymateb iddynt, gan gynnwys:
  - testunau pytiog, *e.e. testunau gwybodaeth, deunydd cyfeirio a thestunau deinamig*
  - barddoniaeth a rhyddiaith draddodiadol a chyfoes
  - drama a pherfformiadau drama
- darllen/gwylio detholiadau a thestunau di-dor:
  - pynciau heriol sy'n ehangu'r gorwelion, sy'n datblygu'r gallu i ymresymu, *e.e. materion amgylcheddol, cynaliadwyedd, dinasyddiaeth fyd-eang, hawliau anifeiliaid, bwyta'n iach*
  - ag iddynt amrywiaeth o nodweddion o ran strwythur a threfn
  - sy'n adlewyrchu amrywiaeth cymdeithas yn yr unfed ganrif ar hugain
  - sy'n adlewyrchu dewis darllen personol dysgwyr
  - ag iddynt amrywiaeth o gyd-destunau cymdeithasol, hanesyddol a diwylliannol
  - deunydd sy'n cynnig her, *e.e. testunau sy'n cynnwys parodi neu eironi, testunau sy'n chwarae ar eiriau, testunau coeglyd*
- darllen at ddibenion gwahanol, *e.e. er mwynhad personol, casglu a chywain gwybodaeth, dilysu gwybodaeth, nodi dyfeisiau iaith a defnyddir gan yr awdur*
- trafod a gwerthuso eu gwaith hwy eu hunain a gwaith eraill
- deall sut mae testunau'n esblygu wrth ymateb i newidiadau cymdeithasol a thechnolegol.

Allwedd

O fewn y tabl, bydd testun o'r FfLlRh yn ymddangos heb ei uwch-oleuo. Bydd testun o'r FfLlRh sydd wedi cael ei estyn neu sydd yn sgil newydd yn ymddangos wedi'i uwch-oleuo. Bydd y testun hefyd yn cael ei ddynodi gan yr eiconau canlynol.

Sgil estynedig ▲ **Sgil rhaglen astudio ❖**

D.S.

Er mwyn bod yn hygyrch ac yn ddarllenadwy, dyluniwyd y tablau hyn i'w hargraffu ar faint A3.

© Hawlfraint y Goron 2014
WG21273

Rhaglen Astudio Cyfnod Allweddol 4 Cymraeg

Llinyn: Darllen ar draws y cwricwlwm

Elfennau	Agweddau	Blwyddyn 10 Mae dysgwyr yn gallu:	Blwyddyn 11 Mae dysgwyr yn gallu:	Ymestyn Mae dysgwyr yn gallu:
Canfod, dethol a defnyddio gwybodaeth	**Strategaethau darllen**	• defnyddio eu gwybodaeth am: – darddiad a theuluoedd geiriau – cystrawen, strwythur y frawddeg a strwythur testun cyfan – cynnwys a chyd-destun i wneud synnwyr o eiriau, brawddegau a thestunau cyfan • defnyddio ystod o strategaethau, *e.e. darllen cyflym, darllen agos, anodi, rhagfynegi*, i gip ddarllen (sgimio) testunau i gael y neges, y syniadau a'r themâu allweddol a'u llithr ddarllen (sganio) am wybodaeth fanwl • defnyddio'r rhyngrwyd, gan ddewis a dethol testunau ac asesu pa mor ddibynadwy a phwysig ydynt	• defnyddio eu gwybodaeth am: – darddiad a theuluoedd geiriau – cystrawen, strwythur y frawddeg a strwythur testun cyfan – cynnwys a chyd-destun i wneud synnwyr o eiriau, brawddegau a thestunau cyfan • defnyddio ystod o strategaethau, *e.e. darllen cyflym, darllen agos, anodi, rhagfynegi*, i gip ddarllen (sgimio) testunau i gael y neges, y syniadau a'r themâu allweddol a'u llithr ddarllen (sganio) am wybodaeth fanwl • defnyddio'r rhyngrwyd, gan ddewis a dethol testunau ac asesu pa mor ddibynadwy, pwysig a chywir ydynt	• gwerthuso arddull awduron a'u defnydd o ffurf, strwythur ac iaith, gan ymateb yn gyson i destunau yn hyderus • ymateb yn ystyrlon ac yn feirniadol gan ddangos gwreiddioldeb wrth ddadansoddi a dehongli • dangos bod ganddynt drosolwg dda o destunau ac ymateb yn hyderus ac yn graff i brif syniadau a themâu • cymharu a thrawsgyfeirio'n hyderus ac â chrebwyll.
Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd	**Darllen a deall**	• canolbwyntio ar ddarllen a dadansoddi ystod o destunau sy'n newydd iddynt, rhai sydd wedi'u hargraffu a thestunau aml-foddol, gan weithio'n annibynnol • dadansoddi testunau a'u his-destunau, gan ymateb a chyfleu syniadau'n glir ac mewn ffordd briodol • deall testunau'n gyflawn gan resymu a dadansoddi beth sydd dan wyneb testun a dod i gasgliad gan ddirnad sut y gall y cyd-destun ddylanwadu ar y darllenydd • cymharu a chyferbynnu themâu a phynciau ar draws ystod o destunau a gwneud cysylltiadau rhwng testunau • ymchwilio ystod eang o ffynonellau'n annibynnol gan ddatblygu dealltwriaeth gyflawn o bwnc anghyfarwydd	• canolbwyntio ar ddarllen a dadansoddi ystod eang o destunau sy'n newydd iddynt, rhai sydd wedi'u hargraffu a thestunau aml-foddol, gan weithio'n annibynnol • dadansoddi ac ymateb i destunau a'u his-destunau yn hyderus, gan ddeall a dehongli'r ystyr • deall testunau'n gyflawn gan resymu a dadansoddi beth sydd dan wyneb testun a dod i gasgliad gan ddirnad sut y gall y cyd-destun ddylanwadu ar y darllenydd • cymharu a chyferbynnu'n hyderus themâu a syniadau ar draws ystod eang o destunau, gan ystyried sut maent yn amrywio o ran eu diben a'u heffaith • ymchwilio ystod eang o ffynonellau'n annibynnol gan ddatblygu dealltwriaeth gyflawn o bwnc sy'n gynyddol gymhleth	

© Hawlfraint y Goron 2014
WG21273

Rhaglen Astudio Cyfnod Allweddol 4 Cymraeg

Llinyn: Darllen ar draws y cwricwlwm

Elfennau	Agweddau	Blwyddyn 10 Mae dysgwyr yn gallu:	Blwyddyn 11 Mae dysgwyr yn gallu:	Ymestyn Mae dysgwyr yn gallu:
Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd	**Ymateb a dadansoddi**	• cyfosod a dadansoddi mwy nag un ffynhonnell wybodaeth er mwyn dod i ddealltwriaeth gyflawn o destunau a all gyfleu syniadau sy'n gwrthdaro • deall a gwahaniaethu rhwng ffaith/tystiolaeth a gogwydd/dadl gan wneud sylwadau ar bwyntiau amlwg a'r hyn sydd ymhlyg • gwneud sylwadau ar ddehongliadau gwahanol o bynciau a syniadau, gan ddefnyddio'r testun i gefnogi eu barn • gwerthuso diben, effaith a dibynadwyedd testunau.	• cyfosod a dadansoddi mwy nag un ffynhonnell wybodaeth er mwyn dod i ddealltwriaeth gyflawn a chytbwys o destunau a all gyfleu syniadau sy'n gwrthdaro • deall ac ystyried yn fanwl sut y gellir dehongli testunau'n wahanol gan wahaniaethu rhwng ffaith/tystiolaeth a gogwydd/dadl • gwneud sylwadau ar ddehongliadau gwahanol o bynciau a syniadau, gan ddefnyddio'r testun i gefnogi eu barn • gwerthuso diben, effaith a dibynadwyedd testunau.	

© Hawlfraint y Goron 2014
WG21273

Rhaglen Astudio Cyfnod Allweddol 4 Cymraeg

Llinyn: Darllen ar draws y cwricwlwm

Elfennau	Agweddau	Blwyddyn 10 Mae dysgwyr yn gallu:	Blwyddyn 11 Mae dysgwyr yn gallu:	Ymestyn Mae dysgwyr yn gallu:
Canfod, dethol a defnyddio gwybodaeth	Strategaethau darllen	• ymateb yn frwdfrydig ac yn feirniadol i ystod o destunau di-dor gan eu dehongli mewn modd creadigol a rhesymegol ❖ • gwerthuso gwahanol nodweddion testunau (di-dor a phytiog) o ran iaith, thema, strwythur a chyflwyniad gan ystyried sut y maent yn effeithio ar y darllenydd ❖ • mynegi barn yn groyw am yr hyn y maent wedi ei ddarllen/gwylio gan ymateb ar lafar ac yn ysgrifenedig i'r syniadau, yr iaith, y drefn a'r cyflwyniad gan ddewis a dethol tystiolaeth a dyfyniadau o'r testun i gefnogi'r farn honno ❖ • cymharu testunau sydd wedi eu haddasu ar gyfer gwahanol gyfryngau yn hyderus gan ystyried yn ofalus y diben a'r effaith a gânt ar y gynulleidfa, *e.e. stori fer Kate Roberts* Te yn y Grug *a'r ffilm* Mynydd Grug ❖	• ymateb yn frwdfrydig ac yn feirniadol i ystod o destunau di-dor, gan ddangos dychymyg a gwreiddioldeb wrth eu dehongli ❖ • gwerthuso yn hyderus nodweddion gwahanol destunau (di-dor a phytiog) o ran iaith, thema, strwythur a chyflwyniad, gan sylwi'n fanwl ar sut y maent yn effeithio ar y darllenydd ❖ • mynegi barn yn groyw am yr hyn y maent wedi ei ddarllen/gwylio gan ymateb ar lafar ac yn ysgrifenedig i'r syniadau, yr iaith, y drefn a'r cyflwyniad gan ddewis a dethol tystiolaeth a dyfyniadau o'r testun i gefnogi'r farn honno ❖ • gwerthuso yn hyderus sut y caiff testunau eu haddasu ar gyfer gwahanol gyfryngau, gan ystyried eu diben yn ofalus a thrafod yr effaith a gânt ar y gynulleidfa ❖	• ymateb i ystod o destunau di-dor a phytiog yn bersonol, yn feirniadol ac mewn modd sy'n darbwyllo ❖ • dehongli a gwerthuso sut mae elfennau iaith, gramadeg, strwythur a chyflwyniad yn denu'r darllenydd ac yn creu effaith ❖ • adnabod a thrafod safbwyntiau awduron mewn naratif, dadl, esboniad neu ddadansoddiad ❖ • dewis dyfyniadau addas gan wneud cymariaethau a thraws-gyfeirio rhwng testunau gan egluro diben ac ystyr testunau. ❖
Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd	Ymateb a dadansoddi	• gwneud cymariaethau a chysylltiadau manwl rhwng testunau di-dor a/neu bytiog, *e.e. dadansoddi thema/pwnc, iaith, techneg, strwythur, ffurf, cymeriad.* ❖	• gwneud cymariaethau a chysylltiadau manwl a chyson rhwng testunau di-dor a/neu bytiog, *e.e. dadansoddi thema/pwnc, iaith, techneg, strwythur, ffurf, cymeriad.* ❖	

© Hawlfraint y Goron 2014 WG21273

Ystod o brofiadau

Dylid rhoi cyfleoedd i ddysgwyr:

- ysgrifennu gan ymateb i ystod eang o brofiadau llafar, gwrando a darllen cyfoethog
- ysgrifennu ar gyfer nifer o wahanol ddibenion, *e.e. adrodd yn ôl, rhoi cyfarwyddiadau, cyflwyno gwybodaeth, egluro, darbwyllo, trafod, cyflwyno data, egluro a dehongli canlyniadau, gwerthuso, mynegi barn, cyfleu teimladau a syniadau, llunio adroddiadau, dychmygu, disgrifio a dangos empathi*
- ysgrifennu gan ddefnyddio amrywiaeth o ffurfiau di-dor a phytiog gan gynnwys testunau disgrifiadol, adroddol, esboniadol, dadleuol, cyfarwyddiadol a thrafodaethol, *e.e. llythyron, dyddiaduron, erthyglau, adroddiadau, portreadau, areithiau, dramâu, sgriptiau, taflenni, hysbysebion, posteri, tudalennau gwefan, holiaduron, adolygiadau, ymsonau a thestunau digidol fel e-byst neu flogiau*, gan gynnwys naratif yn y person cyntaf a'r trydydd person
- ysgrifennu ar gyfer amrywiaeth o gynulleidfaoedd real a dychmygol, *e.e. cyfoedion, dysgwyr iau, athrawon, aelodau teulu, cynulleidfaoedd anghyfarwydd a chyfarwydd*
- ysgrifennu barddonol sy'n defnyddio delweddu a dyfeisiau barddonol, *e.e. odlau a ffurf*
- defnyddio ystod eang o ysgogiadau a symbyliadau gan gynnwys testunau ysgrifenedig a deinamig, *e.e. storïau, cerddi, profiadau, ffilmiau, paentiadau, testunau deinamig a cherddoriaeth*
- ystyried a gwerthuso eu gwaith hwy eu hunain a gwaith eraill, *e.e. awduron, cyfoedion*.

Allwedd

O fewn y tabl, bydd testun o'r FfLlRh yn ymddangos heb ei uwch-oleuo. Bydd testun o'r FfLlRh sydd wedi cael ei estyn neu sydd yn sgil newydd yn ymddangos wedi'i uwch-oleuo. Bydd y testun hefyd yn cael ei ddynodi gan yr eiconau canlynol.

Sgil estynedig ▲ Sgil rhaglen astudio ❖

D.S.

Er mwyn bod yn hygyrch ac yn ddarllenadwy, dyluniwyd y tablau hyn i'w hargraffu ar faint A3.

© Hawlfraint y Goron 2014 WG21273

Rhaglen Astudio Cyfnod Allweddol 4 Cymraeg

Llinyn: Ysgrifennu ar draws y cwricwlwm

Elfennau	Agweddau	Blwyddyn 10 Mae dysgwyr yn gallu:	Blwyddyn 11 Mae dysgwyr yn gallu:	Ymestyn Mae dysgwyr yn gallu:
Trefnu syniadau a gwybodaeth	**Ystyr, dibenion, darllenwyr**	• ysgrifennu darnau estynedig sy’n cynnwys tystiolaeth a gwybodaeth fanwl, ynghyd â darnau byrrach sy’n crynhoi, gan ddangos ymwybyddiaeth glir o bwy yw’r darllenydd neu’r gynulleidfa • llunio ymatebion sy’n cysylltu ac yn datblygu syniadau i roi sylw i bob elfen o’r pwnc • cynllunio’n briodol i ddatblygu sut y maent yn ysgrifennu ar gyfer amrywiaeth o wahanol ddibenion a chynulleidfaoedd • defnyddio adnoddau a chonfensiynau TGCh mewn ffordd greadigol a phriodol er mwyn cyfathrebu’n effeithiol ar draws ystod o gyd-destunau	• ysgrifennu darnau estynedig sy’n cynnwys tystiolaeth a gwybodaeth fanwl, ynghyd â darnau byrrach sy’n crynhoi, gan ddangos ymwybyddiaeth glir o bwy yw’r darllenydd neu’r gynulleidfa • llunio ymatebion manwl yn hyderus, gan gysylltu a datblygu syniadau i roi sylw i bob elfen o’r pwnc • cynllunio’n briodol i ddatblygu sut y maent yn ysgrifennu ar gyfer amrywiaeth gynyddol heriol o wahanol ddibenion a chynulleidfaoedd • defnyddio adnoddau a chonfensiynau TGCh mewn ffordd greadigol a phriodol er mwyn cyfathrebu ar draws ystod o gyd-destunau sy’n gynyddol amrywiol a heriol	• dangos rheolaeth hyderus ar draws ystod o ffurfiau ac arddulliau sy’n briodol i’r dasg a’r diben • trefnu testunau yn ddeheuig fel y bydd yn darllen yn ystyrlon, gan ddefnyddio ystod eang o strwythurau brawddegau, geirfa uchelgeisiol ac atalnodi a sillafu cywir • sicrhau bod y cynnwys yn taro deuddeg ac wedi’i saernïo’n dda er mwyn hoelio sylw a diddordeb y darllenydd.
	Strwythur a threfn	• gwella cynnwys, strwythur a chywirdeb eu hysgrifennu drwy ei adolygu a’i olygu’n annibynnol • ysgrifennu’n annibynnol ar ffurf briodol gyda hyder cynyddol, gan sicrhau bod y cynnwys yn drefnus, yn fanwl ac yn berthnasol, *e.e. cyflwyno safbwyntiau, gwybodaeth ac esboniadau yn y ffordd orau* • dangos ymwybyddiaeth glir o wahanol ddarllenwyr drwy ddewis amrywiaeth o arddulliau a strwythurau ac addasu eu defnydd o iaith • trefnu’r hyn y maent yn ei ysgrifennu ar ffurf briodol, gan sicrhau bod y cynnwys yn fanwl oddi mewn a rhwng paragraffau neu adrannau	• gwella cynnwys, strwythur a chywirdeb eu hysgrifennu drwy ei adolygu a’i olygu’n annibynnol • ysgrifennu’n annibynnol ar ffurf briodol yn hyderus, gan sicrhau bod y cynnwys yn drefnus, yn fanwl ac yn berthnasol, *e.e. i esbonio proses, cyfleu dadl* • dangos ymwybyddiaeth gyson o wahanol ddarllenwyr drwy ddewis amrywiaeth o arddulliau a strwythurau ac addasu eu defnydd o iaith mewn ffordd briodol • trefnu’r hyn y maent yn ei ysgrifennu ar ffurf briodol, gan sicrhau bod y cynnwys yn fanwl oddi mewn a rhwng paragraffau neu adrannau, a chan ddatblygu a chynnal syniadau mewn ffordd ystyrlon	

© Hawlfraint y Goron 2014

Elfennau	Agweddau	Blwyddyn 10 Mae dysgwyr yn gallu:	Blwyddyn 11 Mae dysgwyr yn gallu:	Ymestyn
Ysgrifennu'n gywir	**Iaith**	• defnyddio iaith er mwyn bod yn wrthrychol a ddiduedd a chydnabod y gallai fod mwy nag un safbwynt, *e.e. defnyddio geiriau fel 'gellid dadlau', 'gellid gweld bod … '* • defnyddio amrywiaeth eang o dermau technegol, geirfa briodol, a mynegiant at ddibenion gwahanol gan greu effeithiau gwahanol, *e.e. perswadio, rhoi gwybodaeth, diddanu*	• gwneud defnydd o iaith er mwyn bod yn wrthrychol a diduedd wrth ddelio â phynciau sy'n gynyddol gymhleth, gan ddefnyddio ystod o ddyfeisiadau ieithyddol • defnyddio amrywiaeth eang o dermau technegol yn gywir a defnyddio geirfa a'r mynegiant priodol i adlewyrchu gofynion y dasg ac i greu effeithiau gwahanol, *e.e. crynhoi dadl*	
	Cystrawen **Atalnodi** **Sillafu** **Llawysgrifen**	• amrywio strwythurau brawddegau er mwyn ennyn a chynnal diddordeb y darllenydd ac ysgrifennu'n ramadegol gywir • defnyddio ystod gyflawn o atalnodi er mwyn cyflymu ac arafu'r dweud, sicrhau bod yr ystyr yn glir, osgoi amwysedd a chreu effaith bwrpasol • defnyddio ystod o strategaethau ac adnoddau amrywiol i sillafu ystod gynyddol o eiriau cyfarwydd, geiriau anghyfarwydd a geiriau sy'n benodol i faes arbennig yn gywir • cyflwyno'u gwaith yn effeithiol, yn ysgrifenedig neu ar sgrin, gan ddewis ffurf, delweddau a graffeg i helpu i gyfleu'r ystyr • ysgrifennu'n ramadegol gywir gan sicrhau bod amser a pherson y ferf yn gywir yn ei gyd-destun • defnyddio ystod o dreigladau'n gywir (treigladau meddal, trwynol a llaes) yn eu cyd-destun.	• amrywio strwythurau brawddegau er mwyn ennyn a chynnal diddordeb y darllenydd ac ysgrifennu'n ramadegol gywir • defnyddio ystod gyflawn o atalnodi er mwyn cyflymu ac arafu'r dweud, sicrhau bod yr ystyr yn glir, osgoi amwysedd a chreu effaith bwrpasol • defnyddio ystod o strategaethau ac adnoddau amrywiol i sillafu ystod gynyddol o eiriau cyfarwydd, geiriau anghyfarwydd a geiriau sy'n benodol i faes arbennig yn gywir • cyflwyno'u gwaith yn effeithiol, yn ysgrifenedig neu ar sgrin, gan ddewis ffurf, delweddau a graffeg i helpu i gyfleu'r ystyr • ysgrifennu'n ramadegol gywir gan sicrhau bod amser a pherson y ferf yn gywir yn ei gyd-destun • defnyddio ystod o dreigladau'n gywir (treigladau meddal, trwynol a llaes) yn eu cyd-destun.	

 © Hawlfraint y Goron 2014

Rhaglen Astudio Cyfnod Allweddol 4 Cymraeg

Llinyn: Ysgrifennu ar draws y cwricwlwm

Elfennau	Agweddau	Blwyddyn 10 Mae dysgwyr yn gallu:	Blwyddyn 11 Mae dysgwyr yn gallu:	Ymestyn Mae dysgwyr yn gallu:
Trefnu syniadau a gwybodaeth	Ystyr, dibenion, darllenwyr	• dangos rheolaeth, peth meistrolaeth a gwreiddioldeb wrth ysgrifennu mewn ystod eang o ffurfiau di-dor a phytiog; ffurfio cymeriadau argyhoeddiadol a datblygu plot gan roi sylw i gyflymder, siâp, manylion a dyfeisiau penodol eraill er mwyn dal a chynnal diddordeb y darllenydd ❖ • defnyddio geirfa uchelgeisiol yn briodol ac yn gywir i gyfleu ystyr a chreu effeithiau bwriadol ❖ • defnyddio ystod o strategaethau hunanasesu ac asesu cyfoedion yn hyderus i werthuso a gwella'u gwaith personol hwy eu hunain a gwaith eraill ❖	• dangos rheolaeth, meistrolaeth a gwreiddioldeb wrth ysgrifennu mewn ystod eang o ffurfiau di-dor a phytiog; ffurfio cymeriadau argyhoeddiadol a datblygu plot, gan roi sylw i gyflymder, siâp, manylion a dyfeisiau penodol eraill er mwyn hoelio diddordeb y darllenydd ❖ • defnyddio geirfa uchelgeisiol yn hyderus ac yn gywir i gyfleu ystyr a chreu effeithiau bwriadol ❖ • defnyddio ystod o strategaethau hunanasesu ac asesu cyfoedion yn hyderus i werthuso a gwella'u gwaith personol hwy eu hunain a gwaith eraill ❖	• ysgrifennu'n hyderus, gan ddangos rheolaeth sicr wrth ddefnyddio ystod o ffurfiau ac arddulliau sy'n briodol i'r dasg a'r diben ❖ • ysgrifennu testunau sy'n denu ac yn cynnal diddordeb y darllenydd drwy ddadlau'n rhesymegol a pherswadio'n bwerus neu'n dangos dawn greadigol ❖ • defnyddio nodweddion ieithyddol a strwythurol yn fedrus i ddilyniannu testunau a bod yn gydlynnol ❖ • ysgrifennu amrywiaeth eang o strwythurau brawddegol cywir er mwyn sicrhau eglurder ❖ • dewis o ystod eang o eirfa gan ddangos dychymyg ❖ • defnyddio atalnodi, sillafu a gramadeg yn gywir. ❖
Ystrifennu'n gywir	Iaith	• dangos gafael gadarn ar iaith a chystrawen yr iaith Gymraeg ❖	• dangos gafael gadarn ar iaith a chystrawen yr iaith Gymraeg ❖	
	Cystrawen Atalnodi Sillafu Llawysgrifen	• mewn ystod o waith ysgrifennu di-dor a phytiog, meithrin cywirdeb drwy ddefnyddio ffurfiau berfol (amser a pherson), negyddu brawddegau, rhedeg arddodiaid, gwahaniaethu rhwng geiriau tebyg a defnyddio'r mwyafrif o genedl enwau yn gywir. ❖	• mewn ystod o waith ysgrifennu di-dor a phytiog, meithrin cywirdeb drwy ddefnyddio ffurfiau berfol (amser a pherson), negyddu brawddegau, rhedeg arddodiaid, gwahaniaethu rhwng geiriau tebyg a defnyddio'r mwyafrif o genedl enwau yn gywir. ❖	

Allwedd: Testun heb ei uwch-oleuo: Datganiad FfLlRh Sgil estynedig ▲ Sgil rhaglen astudio ❖

© Hawlfraint y Goron 2014
WG21273